

Maloba ya Elonga

William Henry Harrison, prezida ya libwa ya États-Unis, asalaki diskur oyo elekaki molai koleka oyo esalemá naino te. Ezalaki maloba koleka 9 000. Harrison asengeli kozala na lolendo ya nsomo mpo na diskur wana mpo ete ezalaki ntongo ya malili, ya mbula, ya sanza ya Yanuali. Aboyaki kolata kazaka ya likoló to kosala mokuse ya adresi na ye. Nsima ya kotelema na makambo wana ya mawa na boumeli ya ngonga mibale azwaki bokono ya ntolo mpe akufaki na nse ya sanza moko. Moto moko alobaki na maseki ete, "Président moko te alobaki mingi mpe asali moke."

Sikawa kokesenisa yango na oyo Yesu asalaki ntango akangamaki na ekulusu wana na ngomba moko oyo babengi "Calvaria." Maloba na ye ezalaki moke. Tozali kaka na nsambo oyo ekomamaki. Bazalaki mokuse. Moko te ezali na bolai ya maloba koleka zomi na Lingelesi. Kasi atako bazalaki moke mpe mokuse, boseko nyonso ebongwanaki na oyo alobaki. Nakanisi moto akoki koloba "Mobali moko te alobaki moke mpe asali mingi."

Oyo eleki malamumu koleka maloba na Ye nyonso ezalaki maloba ya elonga: "Esili." "Na nsima, lokola ayebaki ete makambo nyonso esilaki sikawa, mpe mpo ete Makomami ekokisama, Yesu alobaki ete, 'Nazali na mposa ya mai.' Molangi moko ya vinaigre ya vinyo ezalaki wana, yango wana bazindisaki éponge na kati, batyaki éponge yango na lititi ya molona ya hisope, mpe batombolaki yango na mbébu ya Yesu, ntango azwaki masanga yango, Yesu alobaki ete: 'Esili.' Na yango, agumbaki motó mpe atikaki molimo na ye." (Yoane 19:28)

Fraze wana eyei epai na biso na Lingelesi na maloba misato ekeseni: Ezali —ezali —esili. Kasi na monoko ya ebandeli, Greke, ezalaki kaka liloba moko: *Tetelestai ezali. Tetelestai ezal!* ezalaki liloba moko ya nguya. Ezalaki fraze moko ya nsuka mpenza oyo emonisaki ete eloko moko esilaki mpenza. Esili mpenza. Basusu bakanisaki ete yango ezalaki kolela ya kozanga elikya. Yesu azali koganga, "Oh esili!" Ezalaki bongo te. Basusu bakanisaki ete ekoki kozala kopema ya kopema, "Ohhh, esili." Ezalaki mpe bongo te. Nandimi mpenza ete oyo ezalaki liloba ya elonga, kasi ya mawa te. Yango ezalaki liloba ya esengo, kasi ya kolela te. Oyo ezalaki kolela ya elonga, kasi te kolela ya kozanga elikya. Kutu, akokaki koganga ". *Tetelestai ezal!*" ESILI!

Kasi, nini esilaki?

1. Ezali na ntina mingi. Mosala ya Yesu awa na mabele esilaki. Ezali pete mingi kobanda eloko moko koleka kosilisa yango, boye te? Ezala ozali kolobela projet moko, diplôme ya université, libala, commitment, vie, ezala nini: ezali kaka pete mingi kobanda koleka kosilisa. Yango wana topesaka kaka mbano na baye basilisaka. Omoni te ba t-shirts oyo ekomami, "Nabandaki Marathon ya Boston," boye te? Moto moko te azuaka diplôme mokolo ya liboso ya kelasi. Ozuaka montre ya or te na début ya deuxième mois na musala na yo ya sika. Ozali kozwa mbano ntango osilisi. Mpo na koloba solo, mingi kati na biso tozali na mokakatano mpo na kosilisa oyo tobandaki, kasi Yesu te. Azalaki moto oyo asilisaka makambo.

Liloba oyo, "*Tetelestai ezali*," esalelami mbala misato mosusu na nsango malamumu ya Yoane mpe mbala misato nyonso euti na mbébu ya Yesu. "'Bilei na ngai,' alobaki Yesu 'ezali kosala mokano ya moto oyo atindaki ngai mpe kosilisa mosala na ye.'" (Yoane

4:34) "'Nazali na litatoli ya kilo koleka oyo ya Yoane. Mpo mosala oyo Tata apesi ngai mpo na kosilisa, oyo nazali kosala, etatoli ete Tata atindi ngai.'" (Yoane 5:36) Moto oyo azali koloba na ebandeli ete nazali kokana kosilisa oyo nabandaki.

Kaka bangonga yambo akende na ekulusu, azali na losambo elongo na Tata na ye mpe alobaki, "'Namemeli yo nkembo na mabele na kosilisa'" (ezali na liloba wana, *Tetelestai ezali*) "'na kosilisa mosala oyo opesaki ngai nasala.'" (Yoane 17:4) Nsima ya bangonga, azali koganga ntango akangami na maboko na ye, "'Esili.'" (Yoane 19:30) Tango Yesu ayaki na mabele oyo, ayaki na ndenge ya pwasa "pumbwa pembeni ya kiti ya pantalon na yo" te. Azalaki na mwango moko ya sikisiki. Ayebaki malamumu makambo oyo esengelaki kosalema. Ayebaki bisakweli oyo esengelaki kokokisama, mibali oyo basengelaki kozwa formasyo, makamwisi oyo esengelaki kosalema mpe nsango oyo esengelaki koyebisa. Alobaki, mosala na ngai ezali ya kosala mokano ya Ye oyo atindaki ngai mpe nakosilisa mosala wana.

Ntina oyo bato mingi bayokaka ete bakokisami te na bomoi, balembi nzoto, bazali na esengo te, ezali ete balandi kaka ndakisa ya Yesu te. Bazali na mwango ya bomoi te. Bazali kolanda arc-en-ciel nyonso, liziba nyonso ya kosepelisa mbala moko mpe komela na pisini nyonso ya bisengo. Kasi batikalaka libela na mposa ya mai. Yesu, na bokeseni, alobaki ete nalingi koyeba oyo Tata na ngai alingi nasala mpe nakosala yango tii nakosilisa yango. Bato, wana ezali sekele moko mpo na kokokisama na bomoi na bino. Tozali na mabele oyo mpo na ntina moko mpenza oyo Yesu azalaki awa. Tozali awa mpo na kopesa nkembo na Tata. Yango ekoki kokamwa yo, kasi tokokokisa yango mpenza ndenge moko. Tokokokisa yango na kozalaka kaka na botosi, na kokende na ekulusu na biso moko na ndenge ya elilingi mpe na komitika kobakama na ekulusu mpo ete Nzambe akoka kozala na bomoi mpe koyangela kati na biso. Tokokokisama na kotikala na nzela mpe na kosilisa momokano ya mbangu.

Eloko wana ya nsuka ezali likambo oyo eleki mpasi mpo na kosala. Basusu kati na bino bazali kotuna "Ndenge nini bosalaka yango? Ndenge nini botikalaka na mposa? Ndenge nini bozali na mpiko ya kopota mbangu mobimba ya bomoi kino na nzela ya nsuka mpe kosala yango malamumu?" Tótalela makambo oyo Biblia eyebisi biso na ntina na sekele ya Yesu.

"Tiká tótya miso na biso epai na Yesu, . 'mokomi mpe,'" (tala liloba) "mosilisi ya kondima na biso, oyo mpo na esengo oyo batyaki liboso na ye ayikaki mpiko na ekulusu, kotyola soni na yango mpe afandaki na loboko ya mobali ya kiti ya bokonzi ya Nzambe." (Baebeli 12:2) Ezali koyebisa biso ndenge nini tokoki kosilisa! Tala ndenge tosilisi, totali Yesu. Yesu azalaki kotala wapi? "Esengo oyo etiamaki liboso na ye ayikaki mpiko na ekulusu," ayinaki soni, kasi alekisaki na yango mpo na nini? Mpo ayebaki kaka na ngambo mosusu, asengelaki kofanda na loboko ya mobali ya kiti ya bokonzi ya Nzambe asili kopesa nzela mpo na moto ayokana na Bango Tozali kobatela makanisi na biso na esika tozali kokende Na eleko ya bosepeli ya mbala moko esika tolingi bosepeli ya mbala moko, tosendeli komikundola ete mbano na biso ezali na seko.

Sikoyo ko comprendre mabe te. Nalingaki ko trader vie chrétienne na eloko te po lokola tozali koluka kokokisa tina na biso pe kosilisa course Nzambe abotaka mbuma na vie na biso. Toyekoli oyo: Bolingo, esengo, kimia, motema molai, mbuma nyonso libwa ya molimo uta na Bagalatia 5. Moto moko te akoki kokutana na yango na ndenge moko lokola moklisto akoki.

Kasi ezali na ngambo mosusu ya mbongo wana ya ebende. Kozala molandi ya Klisto ekosala masengi na bomoi na biso. Ekosenga bambeka soki kotambola na biso elongo na Nzambe ezali ya solo mpe eyebisi biso lolenge nini tolongi na mbeka wana, na bosenga mpe na makambo ya kosilikisa ya bomoi. "Mpo na esengo oyo etiamaki liboso na ye, ayikaki mpiko na ekulusu kotyola soni mpe sikoyo afandi na loboko ya mobali ya kiti ya bokonzi ya Nzambe." (Baebele 12:2)

Basusu kati na bino bozali pene ya kotika. Basusu kati na bino oyo bazali koyekola liteya oyo bakoki kozala pene ya kotika mosala ya kosakola, bobandi koyoka kozanga bosepeli mpe mbala mosusu emonani lokola ete ezali na mbuma te. Ozali molakisi ya eteyelo ya Biblia oyo ozali komituna, osengeli kaka kotika mpo ozali kokanisa ete "Nazali koleka na moyekoli moko te?" Ozali mosali ya moto ye moko oyo azali ndenge moko? Basusu kati na bino bazali kokanisa kotika libala na bino? Basusu kati na bino bazali kokanisa, nayebi te soki nakobatela biloko oyo ya lingomba?"

Nakoki kopesa yo mwa toli moko ya malamuru koleka? Tala esika Yesu atalaki. Zongela makanisi na yo na seko. "Mokili oyo ezali ndako na ngai te; nazali kaka koleka. Bomengo na ngai ebombami esika moko boye koleka bleu." Soki ondimi yango te, okozala na mpasi mpo na kosilisa bomoi, Paulo alobaki "...na ntango oyo ebongi tokobuka mbuma soki totiki te." (Bagalatia 6:9) Kotika te. Tetelestai ezali. Yesu asilisaki mosala na ye.

Mwango ya bosikoli esilaki . Ayebaki mwango ya bosikoli esilaki. Liloba wana, ". *Tetelestai ezali*" ezali liloba moko ya kosepelisa. Mbala mingi bazalaki kosalela yango na ekeke ya liboso na ndenge ya mombongo. Ndakisa, soki moto moko azali na mbongo oyo adefaki oyo esengaki kofuta na biteni, mobali wana akoki kokota na mokolo ya nsuka mpe kobetabeta mwa mbongo wana mpe koloba ete, "*Tetelestai ezali*," esili, efutami, esili. Mpe modéfisi azalaki kotala ye mpe koloba, "Félicitations!" Tango Yesu agangaki, "*Tetelestai ezali*," baoyo nyonso bazali nzinganzinga ya ekulusu balingaki kosala lisanga wana. Efutami, esili. Nini efutami, nini efutami mobimba? Eyano ezali lifuti ya lisumu, kosomba bosikoli.

Ndenge nini mpenza Yesu asombaki lisiko na biso? Yango esalaka ndenge nini?

Lisengami ya mobeko ezalaki ete moto nyonso oyo asali lisumu akokufa. Yango ezalaki elakeli mabe ya mobeko. Sikoyo kobosana te liloba "kufa" elakisi bokabwani. Soki osali masumu, olingaki kokabwana na Nzambe libela. Yango ezalaki ndenge oyo ekosala. Il fallait mutu moko akota pe a annuler niongo wana, a effacer yango, afuta yango. Uta ebandeli ya ntango, Nzambe apesaki mobeko ete esengeli kopesa mbeka ya makila. Nayebi te pona nini, tokotuna Nzambe tango tokokoma na lola. Tozali na mwa bilembo. Bayebisaki biso que vie eza na makila. Lisumu ezali

liwa; bomoi elongolaka liwa, oyo esengelaki kozala lifuti. Esengelaki kozala lifuti ya makila mpo na kolongola masumu na biso.

Sikawa na boumeli ya bikeke mingi Nzambe apesaki nzela na makila ya banyama, ya bampate-mobali, ya bangombe-mobali, ya bantaba mpe ya bangombe, lokola lifuti ya elilingi mpo na lisumu wana. Kasi "Ekoki kosalema te ete makila ya bangombe mpe bantaba elongola mpenza masumu." (Baebela 10:4) Te, soki mokolo mosusu lisumu na biso esengelaki kolongolama, mbeka oyo ekofuta yango malamau mpe ekolongola nyongo esengelaki kokokisa makambo misato: 1) Esengelaki kozala moto; 2) esengelaki kozala na masumu te mpe 3) esengelaki kozala na bomoi na nse ya mobeko, Mibeko ya kala ya Moize kokokisaka jot mpe tittle nyonso na ndenge ya kokoka. "Kasi ntango ntango ekoki mpenza, Nzambe atindaki Mwana na ye, abotami na mwasi, abotami na nse ya mobeko, mpo na kosikola baoyo bazali na nse ya mibeko, mpo tózwa makoki nyonso lokola bana." (Bagalatia 4:4) Yango wana mbeka esengelaki kozala moto mpe kobotama na nse ya mobeko. Yesu akokisaki masengami yango nyonso misato. Na yango, Akokaki mpe akosala lifuti mpo na biso.

"Na yango, sikawa etumbu ezali te mpo na baoyo bazali kati na Klisto Yesu, mpo na nzela ya Klisto Yesu mobeko ya Molimo ya bomoi elongolaki ngai na mobeko ya lisumu mpe ya liwa. Mpo ete oyo mobeko ezalaki na nguya te ya kosala na ndenge elembisamaki na ezaleli ya masumu," (tala oyo) "Nzambe asalaki na kotindaka Mwana na ye moko na lolenge ya moto ya masumu mpo azala mbeka ya masumu. Mpe bongo akatelaki lisumu na moto ya masumu, na mpo ete masengami ya bosembo ya mobeko ekokisama mobimba kati na biso." (Baloma 8:1-4)

Tosikolami na masumu mpe liwa mpo ete Nzambe atindaki mwana na ye moko na lolenge ya moto ya masumu mpo azala mbeka na biso ya masumu mpo ete masengi ya bosembo ya mobeko ekokisama kati na biso. Simbá ete etángami "kokutana kati na biso" kasi "kokutana na biso." Tokoki kokokisa masengami ya mobeko te. Moto moko te akokaki longola se Yesu.

Eteni monene ya likambo mobimba mpo na ngai ezali na molongo ya misato, molongo wana ya nsuka ya molongo, "Akweisaki lisumu kati na moto ya masumu." Oyebi nini yango elobi? Ete tango Nzambe atali ngai, mosumuki, kasi mosumuki oyo azali na kati ya Klisto, moklisto, atali ngai te pe alobi "Na condamner yo, yo mosumuki." Na esika na yango, "Azali kokweisa lisumu kati na moto ya masumu." Alobi na condamner lisumu na yo, natie lisumu na yo na ekulusu pe natiki yo ozala na bosembo ya Yesu." *Tetelestai ezali.* Lokola nzembo elobi, "Yesu afutaki yango nionso, nionso na ye na nyongo. Lisumu etikalaki na litɔɔ ya motane; asukolaki yango pembe lokola neige."

Nguya ya bokufi esilaki . Monguna ya bomoto ya bomoto ezali liwa, boye te? Moto moko alobaki, "Moto alingi kozala na esengo, kasi moto akoki kozala na esengo te mpo asalaka likambo mpenza oyo alingi kosala te, akufaka." Yango ezali kolimbola mingi ya bomoto.

Mbala boni tolukaka kozongisa liwa nsima? Mbala boni tolukaka kokima monstre wana? Mbala boni tobinaka zingazinga na yango mpe tosalaka lokola ezali te? Tolukaka kokanga yango, kasi nsukansuka biso nyonso tosalaka na esika oyo ekangamaka na ntolo. Nazali na nsango monene! Yesu abuki esika oyo bakangamaki na ntolo. Yesu asakolaki ata mokolo moko te molulu ya bokundi. Kutu, Yesu abulunganisaki matanga nyonso oyo azalaki kokende. Bazalaki

kolela mwana mwasi ya Yairo, mpe autaki kobimisa ye na lilita. Bazalaki kobimisa mwana ya mwasi oyo mobali akufá na Naina. Asalaki kaka ete ateleva. Bazalaki kolela Lazare banda mikolo minei. Yesu alobaki "Bóbalusa libanga yango sima. Lazare abima." Yesu abebisaki matanga nyonso oyo azalaki kokende.

Na mikolo misato oyo elandaki liwa mpe lisekwa na ye, alongolaki liwa nguya na yango nyonso. "Kasi Klisto asekwi solo uta na bakufi, mbuma ya liboso ya baoyo balali. Mpo uta liwa eyei na nzela ya moto, lisekwa ya bakufi eyaka mpe na nzela ya moto. Mpo lokola na kati ya Adama bato nyonso bakufaka, ndenge moko mpe kati na Klisto bato nyonso bakozwa bomoi. Kasi moto na moto na ngala na ye: Klisto, mbuma ya liboso; bongo ntango akoya, baoyo bazali ya ye." (1 Bakolinti 15:20)

Ntango balongolaki nzoto ya Yesu oyo ezangi bomoi na ekulusu na mokolo wana ya mitano nsima ya midi, batyaki yango na lilita oyo badefaki. Lokola bayebaki maloba na ye mpo na kozonga na bomoi mpe kobanga balandi na ye, basoda babalusaki libanga moko na lilita wana, bakangaki yango mpe batyaki mokengeli zingazinga na yango. Kasi, bakokaki te kokanga momboto ya bomoi. Na mokolo wana ya lomongo na ntongo Maria mpe basi mosusu bazalaki wana ntango Ye, bomoi, epasukaki. Azalaki mbuma ya liboso. Moto ya liboso oyo asekwi na bakufi, akokufa lisusu te. Ntango akoya lisusu baye banso bakufi kati na ye, bakobima na lilita bapesameli nzoto ya sika, oyo ebebaka te mpe oyo ebebaka te. "Ntango moto oyo ebebaka elatisami na oyo ezali kobeba te, mpe moto oyo ekufaka elatisami oyo ekufaka te, bongo liloba oyo ekomami ekokokisama: "Liwa esili komela na elonga." Ee liwa, elonga na yo ezali wapi? Ee liwa, mpasi na yo ezali wapi?" (1 Bakolinti 15:54-55)

Bato, ntango Yesu alobaki ete, "*Tetelestai ezali!* Esili!" abongoli liwa uta na libulu oyo ezangi nse na nzela ya kobima, alongolaki biso na nzela moko mpe atyaki biso na nzela moko ya malamukoleka. Lolenge tozali kokutana na liwa ezali mommekano ya acide, meko ya nsuka ya kondima na biso. Ozali na lolenge wana ya kondima, lolenge wana ya bondimi, ete Nzambe akosekwisa yo uta na mputulu oyo? Akoki - okoki kotanga na yango mpo ete abukaki bokangami ya liwa, mpe azongaki jamais na Kufa lisusu Esili